

korn i 1920-22. Den største forfatteren var Knut Hamsun. Han fikk Nobelprisen i litteratur i 1920 og var elsket og aktet, og mye lest.

Illustrerte ukeblader var populære lesning i brede kretser i Norge, størst var Hjemmet (160.000 i opplag i 1922).

Krim-genren tok av for alvor på denne tiden: Stein Riverton lanserte Kristiania-detectiven Asbjørn Krag, og den udbdelige politi-helten Knut Gribb (bl a i Detektivmagasinet). Øvre Richter Frichs bøker om den høye blonde helten Jonas Fjeld var enormt populære bøker, fulle av action og høtømt.

Dans og musikk

Jazzen kommer fra USA, og erobrer Europa i tiden etter 1. verdenskrig. Det danses til jazz og den nye dansen «shimmy» fascinerer fordi den er fremmedartet og dristig, hele kroppen skal bevegges. Ellers danses foxtrot, tango og vals.

Klassesamfunnet

Massespredningen av kunnskaper og nye impulser gjennom film, billigbøker, ukeblad og biblioteker fant fram til alle grupper. Men arbeiderklassen fikk ikke like mye del i den nye sivilisasjonen. Gjennom innsats ved fronten eller i fabrikkene i krigsårene hadde de fått øket sin bevissthet om egen verdi og styrke, og fått bedre levestandard. Men 20-årene bragte høy arbeidsløshet, smått med penger for mange og trangte, dårlige boliger.

King Oliver's Creole Jazz Band

Arbeiderklassens barn måtte rett ut i arbeidslivet etter folkeskolen, gikk middelklassens barn videre i realskole og gymnas. Mens folk fra alle grupper gikk på kino, var teatre og konsertsaler besøkt av de høyere lag.

De politiske partiene

Venstre hadde regjeringsmakten i 1922, statsminister var Otto Blehr. Det var fra gammelt av «den lille manns parti», med støtte blant fiskere, småbrukere og radikale, særlig på sør- og vestlandet. Kampsaker var målsaken og avholdssaken.

Høyre sto sterkt i byene og blant storbøndene på Østlandet. Partiet ville ha verne toll for industrien og lavere skatter.

Bondepartiet (nå Senterpartiet) ble dannet i 1920. De ønsket verne toll på landbruksvarer, lavere statsutgifter og et sterkt forsvar, og stilte seg skeptiske til sosialismen.

Arbeiderpartiet var i full fart framover. Martin Tranmæl ledet den radikale fløyen i partiet, som var svært inspirerte av den russiske revolusjonen. Partiet var preget av indre stridigheter og turbulens.

Brennevinforbudet

Avholdsbevegelsen var en viktig maktfaktor i Norge. Under 1. verdenskrig var det midlertidig brennevinsforbud i landet fordi korn og poteter måtte brukes til mat. Ved en folkeavstemning i 1919 stemte 62% for forbud mot salg av drikkevarer med mer enn 12% alkoholinhold. Dette førte til stort misbruk, bruk av champagne, lette viner, surrogater som hårvann og parfyme. Mange skaffet seg brennevin ved legesept og hjemmebrenning. Smugling ble en stor forretning. Forbudet bortfaller helt etter ny folkeavstemning i 1926.

Sykdom

Spønskesyken – en influensaliknende epidemi – tar livet av over 30 millioner verden rundt i 1918-20. Dette er til dags dato (1999) den epidemi som har krevd flest menneskeliv.

Tuberkulose – smittsom infeksjonssykdom som angriper lungene. Mange, særlig unge, dør av denne i Norge.

Syfilis – fryktet og skambefengt sykdom. Seksuelt overført, sinnssykdom i sene stadier. Dødelig utgang.